

VSEM DRAGIM SODELAVKAM ISKRENE ČESTITKE K PRAZNIKU

Jaz pa pravim...

Na 4. strani 1. letošnje številke glasila Vrelci nas neznani avtor (mislim, da anonimnost v tako pomembnih zadevah lahko samo škoduje) vprašuje: „Kaj pravite k temu vi?“ ter hkrati že sam ugotavlja, da „je potreben drugačen odnos“ do tega našega internega informacijskega sredstva. V nadaljevanju tudi ugotavlja, da za glasilo ni pravega zanimanja, saj je moč nekaj tednov po izidu posamezne številke najti kupe nerazdeljenega časopisa, kar pomeni (tako osebno razumem) neodgovorno zapravljanje sredstev kar je še hujše, delavci tako ostajajo brez nujnih samoupravnih, družbeno političnih pa tudi strokovnih in poslovnih informacij, brez katerih ni in ne more biti kvalitetnega samoupravljanja.

Takoj na začetku svojega prispevka moram poudariti, da se z avtorjem strinjam, zlasti v oceni, da je potrebno temu vprašanju posvetiti „vsestransko kritično razpravo“, sam pa dodajam „ki bo pripeljala do objektivnih ugotovitev ter realnih izhodišč za nadaljnje delo“. In že smo pri, po mojem mnenju, odločilnem vprašanju, kdo in kako naj to uresniči.

Morda je prav, če začnem svoje razmišljanje z ugotovitvijo avtorja prej omenjenega članka, da ostaja večje število Vrelcev nerazdeljenih. Zakaj je temu tako? Je temu vzrok pomanjkljiv sistem distribucije, neodgovornost odgovornih oseb, ali pa tiči razlog v kakšni drugi, tehnični pomanjkljivosti? Morda je tako, vendar sodim, da nobeno od navedenih vprašanj ne more odločilno vplivati na nastalo stanje, kar je po svoje škoda. Kako enostavno bi bilo tedaj odpraviti razloge, ki zavirajo sproten in normalen pretok informacij, če jih glasilo seveda vsebuje! In sedaj smo, po mojem mnenju, pri odločilnem vprašanju: Kakšna je in kakšna bi naj bila vsebina Vrelcev, da bi jih ne bilo treba vsiljevati delavcem in drugim, ki so jim namenjeni.

Nikakršen strokovnjak za novinarstvo in informatiko nisem, zato še zdaleč ne pričakujem, da bom v celoti zadel „žeblico na glavico“. Moje mnenje temelji predvsem na dosedanjih delovnih izkušnjah ter opažanjih, do katerih prihajam pri svojem vsakodnevnem delu.

Programske vsebinske usmeritve Vrelcev bi morale po mojem mnenju začrtati temeljne cilje, ki jih želimo doseči z izdajanjem našega glasila. Teh seveda

ne more „predpisati“ uredniški odbor, ampak bi morali nastati v temeljnih razpravah v samoupravnih, družbenopolitičnih in vodstvenih okoljih, po njihovem sprejemu pa bi pomenilo osnovno (splošno) orientacijo za delo uredniškega odbora, ki bi za uresničevanje tako določenih ciljev tudi odgovarjal. Delavci naše DO bi torej morali, neposredno ali preko svojih oblik samoupravnega odločanja ter družbenopolitičnega udeleževanja povedati, kakšna naj bo vsebina našega skupnega glasila. Uspešne samoupravne, delegatske in družbenopolitične aktivnosti namreč brez sprotnega pretoka aktualnih informacij ne more biti. To je praksa že neštetokrat dokazala in tudi vedno znova dokazuje. V programih dela vseh samoupravnih, družbenopolitičnih, strokovnih vodstvenih in drugih dejavnikov, ki bi torej morali upoštevati „Vrelce“ kot informacijsko sredstvo in se jih z vso odgovornostjo tudi posluževati. Pri tem nikakor ne gre zgolj za „dobro voljo“ odgovornih nosilcev funkcij, temveč za nedeljivo dolžnost, ki je jasno opredeljena v ustavnih, zakonskih in družbenopolitičnih dokumentih, ki v mejah svoje pristojnosti predvidevajo tudi pravne, moralne in politične posledice zoper organe in posameznike, ki krojijo ta načela. Ko govorim o informiranju kot neločljivem sestavnem delu samoupravnih in družbeno političnih aktivnosti, seveda ne mislim samo na suhoparna, faktografska poročila s posameznih sej, temveč na možnost, ki jo pomenijo Vrelci v javnih razpravah o vseh za nas pomembnih vprašanjih, o katerih se bomo pozneje dogovorili ali odločili. V tem smislu so torej Vrelci več kot samo pasiven spremljevalec dogajanj; postati morajo animator samoupravne in družbeno politične, pa tudi strokovne aktivnosti predvsem tako, da bodo vanjo ustvarjalno pritegnili čim širši krog delavcev. Ob tem pa je treba posebej poudariti vlogo DSSS in drugih strokovnih služb, ki lahko in morajo prispevati več kot doslej k vsebinskim oplemenitvam našega glasila.

S tem bi kazalo zaključiti del prispevka ki se nanaša na tako imenovana „obvezna tematska področja“ Vrelcev“

V človekovi naravi je že sama po sebi težnja, da se raje vključuje v aktivnosti in posega po gradivih, do katerih bodisi čuti posebno nagnjenje bodisi da gre za problematiko, ki ga osebno občutno prizadeva. Pri tem gre za zelo številna področja človekove aktivnosti, ki jih glasilo, kot so Vrelci, ne more docela vključevati. Pa vendar ne more biti nikakršnega dvoma, da v procesu proizvodnje, medsebojnih odnosov, širših dogajanj v kraju in drugod, ne nastajajo problemi, dileme in druga vprašanja ki ljudi zanimajo oziroma terjajo objektivno in pravočasno informacijo. Seveda je pri tem treba najprej doseči sodelovanje zainteresiranih ter najti obliko in način, ki bosta odstranila strah ali predsodke pred javnim nastopanjem. Morda bi kazalo v zvezi s tem uveljaviti v praksi že preizkušen sistem nabiralnikov, v katere delavci (lahko tudi anonim-

no) dostavljajo pismena mnenja, stališča, predloge oziroma zahtevajo pojasnilo. Kot sem že poudaril, ideja ni nova, vendar je po mojem uporabna posebej v začetnem obdobju premagovanja osebnih predsodkov; bojazni itd.

Zbrano gradivo bi nedvomno koristno uporabili v morebitnih rubrikah: „Prejeli smo“, „odgovori na vprašanja“, „kje je resnica“ itd.

Zaradi periodičnega (redkega) izhajanja glasila KS „Krajan“ bi se bilo brez dvoma koristno dogovoriti z odgovornimi činitelji KS, da objavljajo pomembnejša dogajanja v kraju, predloge gradiv, sprejete odločitve in druge, za delavca — občana pomembne informacije (seveda v primerno skrajšani obliki) v Vrelcih. Prav praksa iz bližnje preteklosti (delež Zdravilišča pri financiranju skupnih potreb v KS) poudarjeno utemeljuje nakazani predlog. Tudi občasna zamenjava gradiv z uredništvu drugih internih in drugih glasil (Steklar, Sava—Kranj, Bohor žari, Krajan itd.) bi lahko mnogo prispevala k pestrosti našega lista.

Ko listam po drugih internih glasilih (predlagam, da to stori od časa do časa tudi uredniški odbor), opažam, da skoraj povsod posvečajo precejšno pozornost literarnih in drugih umetniških nagnjenjem svojih delavcev. Poznam primere, ko so prav interna glasila pomenila prve ustvarjalne korake danes priznanih kulturnih ustvarjalcev. In končno, tudi kaka iskriča, šaljiva misel (anekdota, šala, parodija itd.) bi nedvomno obogatila vsebino Vrelcev in povečala zanimanje zanje. Seveda terja ta vrst dostojen nivo in konstruktivnost avtorja, na kar bi moral uredniški odbor posebej paziti.

In navsezadnje tudi „prizadeti“ mora ohraniti svoje dostojanstvo ter smisel za šalo, čeprav je njena vsebina včasih izražena na zbadljiv način.

Šport, rekreacija, tovariška in strokovna srečanja itd. sodijo v naslednji tematski sklop, ki lahko bistveno bolj obogati naše glasilo. Ne trdim, da je bilo to področje doslej zapostavljeno sodim pa, da prav tu obstajajo številni problemi in dileme, ki jih je treba čimprej razjasniti in pričeti sistematično reševati.

Še in še bi lahko „nakladal“ na temo, o kateri pišem. Prav gotovo pa se bo že sedaj našel kdo, ki bo (delno opravičeno) rekel, da je lahko deliti nasvete, sam pa stati ob strani. Res, tako sam kot delavci splošno kadrovskega sektorja, bi lahko prispevali več k vsebinski obogatitvi časopisa, čeprav po številu prispevkov nismo med zadnjimi. Sam pa moram odkrito povedati, da sem po izločitvi res malce zbadljivega prispevka (ki že dolgo ni več aktualen) prenehal pisati. Ugotovil sem, da sem nevede verjetno prekoračil „tabu“, ki velja v okolju kjer delam. V takšnih razmerah pa bo težko najti večje število sodelavcev, zlasti tistih, ki bi želeli sodelovati z nekoliko manj „uradnimi“ pa vendar konkretnimi temami.

In na koncu tovariši in tovarišice iz uredniškega odbora, malce več korajže in doslednosti, zlasti kar zadeva sprejem programskih izhodišč in njihovega uresničevanja v praksi! Tudi kakšna zamera tu in tam še ne pomeni konca sveta.

Pa brez zamere in tovariški pozdrav!

Jože Drogenik

Naše naloge in cilji za leto 1985 in naslednjih pet let

V programih razvoja Zdraviliške dejavnosti smo si postavili za cilj 10% letno povečanje nočitev gostov iz tujine in 2% povečanje nočitev domačih gostov. Taka usmeritev temelji na dosežanih dosežkih.

V zadnjih štirih letih smo dosegli 8,5% povečanje pri tujcih, pri domačih gostih pa je ostalo število nočitev od leta 1980 nespremenjen. To je posledica omejitev zdraviliškega zdravljenja v programih zdravstvenega varstva, za kar smo v letu 1980 izvršili 137.000 oskrbnih dni — v letu 1984 pa le 72.200 oskrbnih dni.

Delež medicinske rehabilitacije zavarovancev in borcev se je tako v Zdraviliški dejavnosti zmanjšal od 42% na 21%. Istočasno pa je udeležba domačih gostov, ki si zdravljenje plačajo sami, povečana od 31% leta 1980 na 46% v preteklem letu.

Za popolnejše izkoriščanje kapacitet Zdravilišča Rogaška Slatina je že tri desetletja pomemben obisk iz sosednjih držav — Avstrije, Italije in ZR Nemčije. Delež nočitev teh gostov je 33%. Delež iztržkov od storitev tujih gostov v skupnem prihodku Zdraviliške dejavnosti pa znaša 46%. Odstopanje odraža boljšo

plačilno sposobnost v primeri z domačimi gosti, ki predvsem takrat, ko storitve plačajo sami, omejujejo obseg zdravstvenih storitev in izbirajo cenejše hotele. Tudi v obračunih z zdravstveno skupnostjo je bila omejitev v dogovorjenih cenah kritična. V drugi polovici lanskega leta smo jo končno uskladili, tako da smo po celoletnem poprečju dobili 2.940 din za oskrbni dan. Ker pa prihajajo sedaj v Zdravilišče le težji primeri, je naš lanskoletni strošek spet za 6% višji. Razliko sicer pokrijemo iz dohodka od devizne realizacije. To pa se ne sklada z našimi programi, po katerih smo ta dohodek namenili za izboljšanje in povečanje kapacitet, kar smo v večjem obsegu tudi že izvedli in že tečejo obveznosti za odplačilo kreditov.

Ker imamo tudi devizne kredite, je naša usmeritev na povečan tujski turistični promet tudi dohodkovno pogojena. Naš plan za tekoče leto je 60.000 nočitev Avstrijcev, 30.000 nočitev Italijanov in 15.000 nočitev (zahodnih Nemcev, ter 10.000 iz ostalih držav, med katerimi dobivajo pomemben delež skandinavske države in Bližnji vzhod.

Vedno smo imeli največ obiska iz sosednje republike, z gosti iz Hrvaške

zato računamo na 110.000 nočitev, iz Slovenije na 85.000 nočitev, iz Srbije na 20.000 nočitev ter iz Bosne na 17.000 nočitev. Tak obseg zdraviliške dejavnosti omogoča skupni prihodek, ki se približuje 2 milijardi novih dinarjev in zaposlitvi 650 delavcev.

Zdravljenje v Rogaški Slatini temelji na uporabi naravnega sredstva — zdravilne mineralne vode Donat Mg, ki jo tudi polnimo in prodajamo na področju, od koder prihajajo naši gostje. V tem letu predvidevamo prodajo na domačem trgu 14 milijonov steklenic in v tujini 3 milijone steklenic Donata Mg. Naši vrelci dajejo tudi namizno mineralno vodo. Proizvodnjo le-te planiramo v količini 15 milijonov steklenic Tempa in 6 milijonov steklenic brezalkoholnega dietetičnega napitka Trimvit. Zastavljeno imamo organizacijo prodaje CO plina za živilsko industrijo in za varjenje v obsegu 4.500 ton. Proizvodnja in prodaja v takem obsegu bo omogočila temeljni organizaciji Polnilnica, kjer dela 200 delavcev, skupni prihodek 900 milijonov dinarjev.

Vzdrževanje vseh objektov in naprav, zagotavljanje toplotne energije, pranje in urejanje parkov, so naloge Vzdrževalne dejavnosti. Racionalizacija pri porabi energije pa še dodatna naloga, ki smo jo začeli izvajati že lani in jo bomo vključevali v vse bodoče investicije. Programi delovnih enot Vzdrževalne dejavnosti so investicije. Programi delovnih enot Vzdrževalne dejavnosti so ovrednoteni na 530 milijonov in zajemajo delo 135 delavcev.

Po odločitvi na zadnjem referendumu ostanejo v delovni skupnosti službe v splošno kadrovskem sektorju in ekonomsko finančnem sektorju ter Center v Mariboru in vodstvo delovne organizacije. Za ta opravila načrtujemo 95 delavcev. Program dela je sestavni del letnega plana in vsebuje naloge, ki omogočajo izvajanje celotnega plana in razvoja vseh temeljnih organizacij.

Ob skrbnem gospodarjenju — na kar so nas prisilile zaostrene gospodarske razmere zadnjih let — planiramo, da bo dosežen skupni prihodek omogočal ustrezne poslovne rezultate in cilje, ki smo jih takole opredelili:

- zaposlitev skupno 1071 delavcev,
- osebni dohodek, ki ne zaostaja več kot 10% za republiškim povprečjem;
- iz delitev moramo zagotoviti 13% za investicije v enostavno in razširjeno reprodukcijo;
- in ob tem izboljšati urejenost celotnega prostora in sredstev Zdravilišča, ker smo zaradi omejenega dohodka zadnja leta preveč nalog odlagali;
- nadoknaditi moramo zaostanek pri urejanju življenjskega standarda delavcev Zdravilišča tako, da bo izenačen z drugimi kolektivi.

To je osnova, na kateri gradimo uveljavljanje boljše kvalitete vseh naših storitev, ki so tako zelo odvisne od prizadevanja slehernega delavca v Zdravilišču.

Zato je tekoče leto, „leto kvalitete“ v Zdravilišču.

Ekonomsko finančni sektor

Reelekcija po karnevalsko (zdraviliška skupina)

POSLOVANJE V LETU 1984

Sedaj, ko so pred nami „Vrelci“, smo opravili že vse razprave o poslovanju, rezultatih in delitvi dohodka za leto 1984. Tudi skupna ocena je že opredeljena. Ker pa je doseženo izhodišče za cilje tekočega leta, ne bo odveč, če to v karakterističnih podatkih iz poročila še enkrat posnamemo.

Vrednost izvršenih storitev zdravstva presega 207 milijonov dinarjev in je od predhodnega leta v znesku podvojena. V primerjavi s številom koristnikov zdravstvenih storitev znaša iztržek 10.118 din na gosta ali 616 din na vsako nočitev. Skupni prihodek zdravstva pokriva stroške zdravstva, 10%-no režijo temeljne organizacije in ostane 6% ali v znesku 12 milijonov din za sklade temeljne organizacije.

V hotelu Donat je poprečna obračunana cena za penzion 2.212 din. Skupni iztržek vseh storitev „hiše“ pa znaša 206 milijonov (indeks 161) in pokriva vse lastne stroške, 14% režije temeljne organizacije in gostinstva ter ostane 24 milijonov za sklade.

V hotelu Sava je poprečno obračunana cena penziona 1.683 din in skupni iztržek 237 milijonov din (indeks 206). S tem iztržkom so pokriti lastni stroški, 14% režije temeljne organizacije in gostinstva, ostane 26 milijonov za sklade.

V ostalih hotelih in penzijskih restavracijah imamo 52% skupnih kapacitet. Dosežena realizacija pa znaša 244 milijonov din, to je 36% celotnega prihodka penzijskega gostinstva in poprečno obračunana cena penziona 1.210 din. Ta iztržek pokriva lastne stroške, ostane pa le slabih 3% za pokrivanje skupne režije. Ker so ti objekti razdeljeni v več poslovdstev (hoteli in restavracija Zdraviliški dom, Pošta, Slovenski dom in Soča), tudi ne ustreza notranja delitev cene na nočitev in hrano, ker so pri uveljavljeni delitvi restavracije — ob samo lastnih stroških — izgubi, razen Zdraviliškega doma, ki pa ima samo 1,5% presežka. Za hotelsko poslovdstvo pa je presežek skoraj na ravni hotela Donat in Sava, kar pa ob 30% oziroma 80% nižji ceni ni realno. Ker ta del penzijskega gostinstva, in tudi preostale dejavnosti, ki imajo 3,5 milijona nepokritih lastnih stroškov, ne pokrivajo režije, se zato zmanjšujejo sredstva za sklade v gostinstvu tako, da ostane skupno 22 milijonov ter skupaj z zdravstvom v temeljni organizaciji 34 milijonov dinarjev za sklade.

Vemo, da je dosežena cena penziona odvisna tudi od strukture gostov, ker so cene za domače goste nižje. Devizno realizacijo zato tudi ločeno spremljamo. 33% nočitev so koristili tujci, devizni iztržek, skupno s tečajnimi razlikami in stimilacijo, pa znaša 482 milijonov dinarjev. V primerjavi s predhodnim letom je znesek podvojen, v strukturi celotnega prihodka temeljne organizacije pa ima 46%-ni delež.

Polnilnica je po letnem obračunu dosegla 23 milijonov dinarjev za sklade, amortizacija pa je obračunana v znesku dejansko porabljenih investicijskih sredstev, tudi 23 milijonov dinarjev. Odstopanje od plana je nastalo v prvem polletju zaradi zamrznjenih prodajnih cen, kar zelo izkrivlja tudi realno sliko obračunske kalkulacije stroškov in pokritja po posameznih proizvodih, ki je naslednja:

	lastna cena	prodaj. cena	razlika za sklade
mineralna voda	11,37 din	11,86 din	0,49 din
Trimvit	15,95 din	14,55 din	1,40 din
plin CO2			
(brez najemnine)	15,97 din	18,34 din	2,37 din

Ob razmeroma visokem deležu režije – predvsem prodajne – na rezultat bistveno vpliva količina prodaje, ki je v preteklem letu nižja od plana in dosežene v predhodnem letu.

Po posameznih potniških terenih je odstopanje zelo različno – na sedmih domačih terenih in v Avstriji smo padli na nižje količine od 5% do 29%; na šestih domačih terenih, v Nemčiji in Italiji pa smo prodali več od 3% do 106% (Beograd)

Prodaja plina CO₂ je ostala v enakem obsegu, s tem da se delež prodaje v cisternah povečuje.

Vzdrževalna dejavnost

Poraba plina za toplotno energijo je bila v preteklem letu le za 2% večja. Znesek, ki smo ga za nabavljen plin plačali 104 milijone dinarjev, je večji za 72%. Skupni strošek ogrevanja, obračunan v kurilnici, znaša 135 milijonov dinarjev in torej pričakovanega – 150 milijonov – ni dosegel. Če je to že rezultat naših prizadevanj za racionalnejšo porabo, je to sigurno vzpodbudno, čeprav so velike naloge, vezane tudi na investicije, še vedno pred nami.

Pralnica je oprala 1.196 ton perila, ta količina je enako povečana kot nočitve. Zaradi omejene kapacitete, tudi ob podaljšanem delu ob sobotah in nedeljah, časovno ni uspela zadovoljiti vseh potreb gostincev in zdravstva.

V obračunih vzdrževalnih skupin in vrtnarije ni nobenih posebnosti. Za parke je porabljeno 20% več sredstev kot smo planirali in združili. Največ na račun usklajene delitve osebnih dohodkov, ki so bili po obračunu večji kot smo planirali.

Na podlagi obračuna za preteklo leto ugotavljamo, da bo za sedanjí obseg dela delovne skupnosti zadoščalo združevanje 9% od doseženega dohodka temeljnih organizacij in v letu 1985 vse oblike združevanja odpadejo.

Za zaključek povzemamo še kazalce s katerimi bomo primerjali naše poslovne rezultate z ostalimi v dejavnosti.

	Zdraviliška dejavnost	Polnilnica	Vzdrževalna dejavnost	Skupne službe
dohodek na delav. din	820.651	899.310	602.442	575.370
čisti dohodek na delavca din	444.386	516.150	434.388	481.278
osebna in skupna poraba na delavca din	427.085	391.901	388.937	481.278
celotni prihodek porabljen sred. %	184,9	145,4	134,8	271,0
delež sredstev akumulac. v dohodku %	2,2	13,9	7,6	
čistem dohodku %	4,2	24,1	10,5	
vsa sredstva za investicije v celotnem prihodku %	6,3	6,5	3,3	9,3

Ekonomsko finančni sektor

TEMELJI SREDNJEROČNEGA PLANA

1986 – 90 V TOZD ZDRAVILIŠKA DEJAVNOST

Plan proizvodnje, delitve in porabe novo ustvarjene vrednosti je nepogrešljiv spremljevalec socialističnega gospodarstva. Njegov namen je zadovoljevanje vitalnih družbenih in osebnih potreb.

O njem smo odločali na referendumu. Bil je večinski sprejet.

Zavezali smo se, da bomo v naslednjem srednjeročnem obdobju povečali število nočitev po letni stopnji rasti 5,5 %, tako da bi leta 1990 dosegli 420.000 nočitev. Tega leta bomo ustvarili 186.000 nočitev tujih gostov oziroma vsakoletno rast povečali za 10 %. Indeks tujih gostov 1990/1984 bo znašal 165.

Udeležba zdravstvenih zavarovancev, vojaških vojnih invalidov in borcev NOV se bo gibalo po letni stopnji rasti 2 %.

Sprejete naloge bo mogoče izvršiti s 725 delavci. Od povečanega števila jih bo 3 % potrebno za povečan obseg poslovanja, 1 % pa za izboljšanje kakovosti naše ponudbe.

Novih postelj oziroma hotelov ne bo. Ponovno pa bomo usposobili Park hotel s 50 posteljami, Zagrebški in Strossmajerjev dom s 70 posteljami. Še več bomo vlagali v objekte za rekreacijske programe in za kulturo (galerija Müller itd).

S tekočimi sredstvi bomo obnavljali stari fond hotelov. Možnosti za večje število postelj imamo le v omenjeni obnovi oziroma aktiviranju 10 % iz starega fonda in pa v racionalnejšem časovnem izkoristku nočitev v teku sezon.

Rast osebnih dohodkov in skupne porabe bo usklajena z rastjo celotnega prihodka in s splošno družbeno usmeritvijo.

Sicer pa bo naslednji srednjeročni čas obremenjen z naporji za odplačevanje finančnih obveznosti iz kreditov in s pripravami za gradnjo nekaterih novih kapitalnih objektov.

S. Čujež

SKLEPI SAMOUPRAVNIH

ORGANOV

Odbor za družbeni standard

Obraunavani so bili inventurni manjki drobnega inventarja v kamp prikolicah Styria, Danačka gora in Trimvit za leto 1984 in sprejet sklep, da se le-ti odpisujejo.

Prošnja VOUK Marjane za finančno pomoč pri obnovi pogorelega gospodarskega poslopja je odbor odstopil v obravnavo sindikatu TOZD Zdraviliška dejavnost.

Naš potnik Mikašek Đuro je prosil za finančno pomoč pri zdravljenju. Ker imamo vsako leto objavljen razpis za zdravljenje, je odbor sklenil, da vlogo obdrži v evidenci in jo bo obravnaval skupno z ostalimi po preteku razpisnega roka.

Pionirskemu gasilskemu društvu iz Šmarja pri Ješah ni bil odobren prispevek za nabavo pionirskega prapora, ker odboru še ni znana višina razpoložljivih sredstev za leto 1985.

Temeljni organizaciji slušno prizadetih Celje ni bila odobrena pomoč pri organizaciji praznovanja novega leta, ker ni na razpolago sredstev.

Prav tako ni bila sprejeta ponudba Strahinjčice iz Krapine za pakete za obdaritev otrok, ker ni na razpolago sredstev.

Odbor za strokovno izobraževanje

Odobrena je bila udeležba na tečaju jezikov vsem tistim delavcem, ki imajo pri svojem delu stik z gosti oziroma za opravljanje svojega dela potrebujejo znanje tujega jezika.

Pri Delavski univerzi je bil razpisan tečaj za PK natakarje.

Ker imamo zaposlenih precej delavcev, ki ne obvladajo slovenskega jezika, je bilo z Delavsko univerzo dogovorjeno, da organizira tečaj slovenskega jezika.

Halužan Metka in Kresnik Dušan sta prosila za štipendijo. Ker štipendije še niso bile razpisane, je odbor sprejel sklep, da se naj oba prijavitita na enotnem obrazcu, ko bo izšel razpis.

Obravnavan je bil predlog strokovnega kolegija zdravstva za izpopolnjevanje ob delu tistih delavk, ki imajo končano dveletno Zdravstveno srednjo šolo – smer bolničar, opravljen pripravniški izpit in so prijavljene za opravljanje strokovnega izpita v Ljubljani. Izpopolnjevanje organizira Zdravstvena šola Celje s praktičnim delom v Zdravilišču Dobrna.

Odbor se je strinjal s predlogom, da se delavkam FIDERŠEK Bernardi, GUZELJ Metki, CEROVSKI Miri, MAVRIN Renati, GOTLIN Silvi, OBLAK Brigiti in INKRET Darji plačajo stroški šolnine in odobri izredni dopust za dneve odsotnosti z dela, vendar je predlagal, da to potrdi oz. odobri delavski svet tozda.

Marinka Zidar

V letu 1984 so upravni nadzorni organi opravili redne in izredne preglede. Kontrolni pregled v TOZD Polnilnica je izvršil Republiški inšpektorat za delo, občinska požarna inšpekcija pa pregled požarne preventive v hotelskih objektih. Sanitarna inšpekcija je opravila redne in izredne preglede gostinskih objektov.

Opravljeni so bili tehnični pregledi osebnih in tovornih dvigal, pregledi posod pod pritiskom in parnih kotlov. Vsi pregledi so bili v skladu s tehničnimi predpisi in v rokih, ki jih določajo predpisi.

Redno so vzdrževane delovne naprave in priprave, kar je imelo tudi pozitiven odraz na poškodbe pri delu.

Izdelani so tudi splošni akti s področja varstva pri delu in nekateri sprejeti na samoupravnih organih.

Po TOZD-ih so nesreče registrirane: TOZD Zdrav.

dejavnost	na delu	14 izgub. dnevi	176
	na poti	9 izgub. dnevi	153

TOZD			
------	--	--	--

Polnilnica	na delu	14 izgub. dnevi	205
	na poti	1 izgub. dnevi	10

TOZD Vzdr.			
------------	--	--	--

dejavnost	na delu	2 izgub. dnevi	33
	na poti	1 izgub. dnevi	24

Skupno je registrirano 41 primerov, ki imajo status nesreče pri delu. Te nesreče so terjale 601 dan bolniškega staleža. V povprečju na eno nesrečo odpade 14,63 dni bolniškega staleža. Povprečna zaposlitev v letu 1984 je znašala 1009 delavcev. To pomeni, da so se poškodovali 4 delavci na 100 zaposlenih. S takšnim rezultatom se ne smemo zadovoljiti ne glede na to, da je veliko ugodnejši za delovno organizacijo v primerjavi z letom 1983. Pripomnim, da gre do vsi stroški zdravljenja, bolniškega staleža v breme delovne organizacije oz. tozda. Nesreče na delu so lažje narave, kar dokazujejo povprečni izgubljeni dnevi na eno nesrečo. Poškodbe so v glavnem vrezi in zvinu gležnjev. Večji problem predstavljajo nesreče na poti na delo ali z dela, ker je težko ugotoviti resnično stanje. Te nesreče so vedno težje narave in zahtevajo več časa za zdravljenje.

Veliko nevšečnosti pa predstavljajo nesreče, ki se zgodijo na delu in za katere se zve šele iz zdravstvene skupnosti. Da sploh pride do takšnih primerov, so odgovorni neposredni vodje. V prijavah želi vodilno osebje prikriti svojo krivdo ali pa jo prenesti direktno na delavca v postopku ali na tretjo osebo.

Ni si mogoče predstavljati, da odgovorna oseba, ki ima pod nadzorstvom cca 30 delavcev, ne ve ali pa noče vedeti, kaj se je zgodilo v normalnem delovnem procesu.

Osebna zaščitna sredstva

Še vedno ni jasno, kaj so zaščitna sredstva ali pa zaščitna oprema. Zaščitno opremo delavci ne uporabljajo radi, ker je le ta zanje dodatna obremenitev. Zaščitna sredstva niso več neznatna sredstva

pri tem materialnih stroških delovne organizacije. S temi sredstvi pa, dobro vemo, kako gospodarimo. Obnašamo se tako, kot da to ni naš denar, ampak da to dobimo od nekod, do česar nimamo nikakršne odgovornosti.

Vodilno osebje še vedno ne skrbi dovolj, da delavci pri opravljanju dela uporabljajo osebna zaščitna sredstva oziroma zaščitno opremo.

Nekateri primeri nesreče pri delu: (Ne bom navajal priimkov poškodovanih niti (njihove neposredne vodje), ker sta za nesrečo soodgovorna.)

Delavcu je bilo naročeno, da vgradi element na napravi, ki je bila v obratovanju. Delavec je v nesreči dobil opekline vročega luga, kar bi lahko imelo daljnosežne posledice za njega samega in tudi za delovno organizacijo.

To delo se mora opraviti, ko stroj ni v pogonu, in ko se lug menja. V tem primeru ne bi bilo nevarnost za delavca.

Delavki je bilo naročeno, da prinese pralno sredstvo. Presipavala ga je v posodo. Pri tem ji je pralno sredstvo prišlo v škorenj. Posledica: lug ji je razgrizel prste na nogah. Potreben je bil kirurški poseg, to je plastična operacija. V tem primeru odgovorna oseba ni poskrbela, da bi delavka uporabila osebna zaščitna sredstva, kajti če bi jih, do tega ne bi prišlo.

Takšnih in podobnih primerov je še, toda ne bom jih našteval. Zdi se mi, da nam je vseeno, kaj se dogaja, denarja pa je dovolj, da plačujemo neodgovornost.

Požarna varnost.

Za požarno varnost je v organizaciji združenega dela poskrbljeno. Vsi preventivni ukrepi so zagotovljeni, niso pa represivni na nivoju DO. Če analiziramo ukrepe, vidimo da so bili pripravljene, dobro organizirani, a vendar pri tem nismo dosegli zaželenega cilja.

Občinska gasilska zveza je na predlog SIS za požarno varnost organizirala, tečaj za preizkušene gasilce v Rogaški Slatini. Na ta tečaj bi se morali prijaviti nekateri delavci naše delovne organizacije. Toda določbam pravilnika o varstvu pred požarom kjer opredeljene dolžnosti v seznamu navedenih posameznikov o uresničevanju tozadne zaščite ni bilo možno doseči začrtanih ciljev. Samoupravni organi kakor tudi individualnih poslovodni organi naj se zamislijo nad vprašanjem kakšen odnos imajo do družbene lastnine ali pa do lastnine posameznikov.

Nikakor ni prav, če prideš v hotelski objekt, vprašaš portirja, kje je gasilski aparat, kako se z njim ravna, a o tem nihče nič ne ve. Če sledimo publicistiko, kakšne škode so nastale in koliko je bilo ljudskih žrtev pri požarih hotelskih objektih in trgovin doma in v svetu, bi se morali drugače obnašati. Ne upoštevamo družbenih norm, da ne govorim o zakonu ali podzakonskih predpisih s področja požarne varnosti. Ne vem,

kako bi izgledala vojašnica, če bi za stražarja postavili človeka, ki ne ve, kaj pomeni petelin na puški. Če imamo posla s takšnim personalom, nas v pri meru, če se kaj pripeti, to ne sme presenetiti saj se bomo po stari navadi spraševali, kdo je odgovoren. Je potrebno, da nam v družbi, v kateri živimo, drugi red delajo? (Organi pregona).

S samoupravnimi akti imamo vse urejeno, toda tega se v glavnem ne držimo.

V delovni organizaciji imamo verificiran servis gasilskih aparatov, toda to ni zadosti, ker se servisiranje ne opravlja v postavljenih rokih zaradi opravil na drugem mestu. Izgovor je „češ varnost bo že počakala, saj se ni nič zgodilo. So primeri, da se gasilski aparat izprazni, a o tem ni nihče obveščen ali pa do obvestila pride, ko je že potrebno intervenirati. Dogaja se, da v letnih časih uporabimo CO aparat za hlajenje. Tipični primeri požarov so v kuhinjah, to pa zaradi nerednega čiščenja maščob iz štedilnikov.

Za pospešitev požarne varnosti apeliramo na individualne poslovodne organe, da posvetijo več pozornosti požarni varnosti. Josip Putane, dipl. ing. rud.

TE NAŠE REORGANIZACIJE . . . . (kozerija)

„Janez, je morda tebi jasno, zakaj smo „razhajkali“ komercialo na dva dela?“

„Seveda, saj so nam vendar razložili izhodišča za takšno odločitev. Najprej to pomeni povečanje vpliva neposrednih proizvajalcev na delo „neproizvodnih struktur“, potem je to dobro zaradi lažjega usklajevanja dela med njim in delavci tozad, nadalje smo tako zmanjšali število pacientov v „Domu počitka“ in končno, odgovornost za rezultate dela smo tako porazdelili na širši krog samoupravljalcev.“

„Že, že, vendar ne morem razumeti, kako bomo usklajevali delo med obema deloma sedaj tozdoških komercial. Že prej je bilo to težko, bojim se, da bo sedaj še težje.“

„Nič se ne boj, saj tudi mene ni strah. Sicer pa imamo še vedno tri možnosti: da dela sploh ne usklajujemo, kar bi očitno pomenilo dosledno uresničitev načela o samostojnosti tozad, da delo usklajujemo v blagodejnem sozvočju tozdoških interesov medsebojnega razumevanja ali pa ustanovimo novo službo za usklajevanje dela, ki bi hkrati zapolnila zavajajočo praznino v DSSS“. „Ja nez, ti si pa res klasa! Če kdo, potem ti prvi zaslužiš vključitev med srečneže, ki se jim obeta reelekcija.“

„Za nobeno ceno! Kaj misliš, da sem neumen, da bom štiri leta garal in dokazoval svoje sposobnosti samo zato, da bom lahko to počel tudi nadaljnja štiri leta? Ob tem pa živel v večnem strahu, da to počnejo za UZD, naj v novi oceni vrednosti del in nalog upošteva mojo širšo angažiranost ter povečano odgovornost. Saj vendar vidiš, da znam odgovoriti na vsako vprašanje!“

**ŽELJAM NAŠIH ZVESTIH
OBISKOVALCEV JE TREBA
BOLJ PRISLUHNI!**

Juričev Milan, upokojeni hotelski direktor, nosilec partizanske spomenice 1941, akter v filmu „Na svoji zemlji“, velik strokovnjak v gostinski stroki, nas obiskuje z nekaterimi presledki že od leta 1934.

Za novo leto mi je pisal čestitko, v kateri je bilo po naši krivdi nekaj pelina. Nastanitev je želel v Zdraviliškem domu, pa smo ga zaradi predvidenega čiščenja tega hotela nastanili z ženo v Donatu. Ko pa sta s soprogo prispela, je bil hotel v obratovanju. Naši receptorji so ravnali skrajno netaktno, ker mu niso ugodili. Pred vojno je stanoval v hotelu Beli križ (Trst), v Stritarjevem domu, po vojni pa v Slovenskem domu in v Zdraviliškem domu. Takrat je ob večerih najraje „vasoval“ v bunkerju hotela Bohor, kjer so se zbirali na preferans partije. Spominja se postopka v stari Terapiji, „kjer so nas kopali v lesenih kadeh in špricali s „šlahom dobri stari terapevti, simpatični Anton“ se šegavo spominja naš jubilan.

Pravi, da je bilo v Donatu dobro, vendar tega ne bi zamenjal za dobro počutje v Zdraviliškem domu in njegovimi ljudmi, kot so Ivan s svojo ženo, Sila in dobra postrežba, šefinja kuhinje, „ki je delala pri meni v Unionu.“

Ugotavlja, da je pisal iz Rogaške preko tisoč razglednic in prospektov. Drugo leto, ko še živi, pravi, bosta šla z ženo v Šavo. Želja, da bi praznoval 50-letnico svojega prvega prihoda v Rogaško in v intimnem okolju Zdraviliškega doma, po naši krivdi ni bila izpolnjena. S. Čujež

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega brata se iskreno zahvaljujem sodelavcem ekonomsko finančnega sektorja za darovano cvetje in izraze sožalja.

Jožica Del-Fabro

**Kadrovske
novice**

V mesecu januarju 1985 so sklenili delovno razmerje v Zdravilišču naslednji delavci:

TOZD ZDRAVILIŠKA DEJAVNOST

Hoteli in restavracije

- nedoločen čas
- ŠILJEK Mario natakarska opravila
- JURIČ Pile natakarska opravila
- KUŽNER Darja natakarska opravila
- LUKIČ Luka natakarska opravila
- ŽIVKOVIČ Ivica natakarska opravila
- HAVIČ Aida priprava jedi — pripravnik
- MILIČEVIČ Ruža priprava jedi — pripravnik
- SLIŠKOVIČ Ruža priprava jedi
- MARKOVIČ Dragana natakarska opravila
- KIDRIČ Terezija priprava jedi

- določen čas
- ČOKL Ljubica pomoč pri pospravljanju
- DOLŠAK Vojko prenašanje prtljage
- PLAVČAK Vinko prenašanje prtljage
- ŠKET Ivanka pomivanje posode
- JOZINOVIČ Zora priprava jedi — pripravnik

- CVIJANOVIČ Milenka priprava jedi pripravnik
- BELE Danica pomivanje posode
- TEPEŠ Ivan prenašanje prtljage
- ŠKRABL Marija kontrola izdaje jedil
- MILOVANOVIČ Borislava priprava jedi pripravnik
- ARSENOVIČ Radojka priprava jedi pripravnik
- BEGIČ Umka priprava jedi — pripravnik
- ALEKSIČ Miladin natakarska opravila pripravnik
- MIKLAUŽIČ Sandra pomivanje posode

Zdravstvo

- določen čas
- BERK Majda priprava mineralnih kopeli

TOZD POLNILNICA

- nedoločen čas
- SKALE Sandi tehnolog proizvodnje pripravnik

DELOVNA SKUPNOST SKUPNE SLUŽBE

- nedoločen čas
- LAPČEVIČ Milorad vodenje skladišča Beograd

V mesecu januarju 1985 je prenehalo delovno razmerje naslednjim delavcem:

TOZD ZDRAVILIŠKA DEJAVNOST

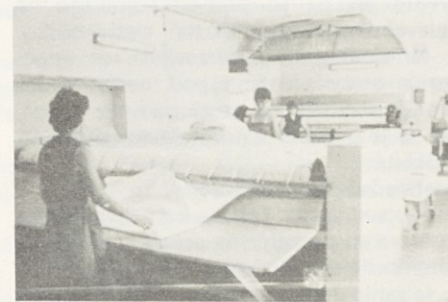
- Hoteli in restavracije**
- JERMAN Biserka opravila žurnalista (sporazumno prekinila del. razm.)
- PLEVČAK Valter opravila hotelskega vratarja (po sklepu za določen čas)
- DROFENIK Dragica pomoč pri pripravi jedi (sporazumno prekinila del. razm.)
- LOVRENČAK Lilijana priprava slaščič (po sklepu za določen čas)
- DROFENIK Jožefa čiščenje restavracij (po sklepu za določen čas)

- ZAVRŠKI Đurđica pomoč pri strežbi (po sklepu za določen čas)
- KUTERNIK Nada čistilka restavracij (sporazumno prekinila del. razm.)
- POLŠAK Greta pomoč pri strežbi (po sklepu za določen čas)

- JAKŠIČ Željko rekreator — programer (odhod v JLA)
- BERK Majda priprava mineralnih kopeli (po sklepu za določen čas)
- SEKLIČ Dragica priprava mineralnih kopeli (po sklepu za določen čas)
- MIKLAUŽIČ Sandra priprava mineralnih kopeli (po sklepu za določen čas)
- ŠKET Ivanka bolničar — maser (po sklepu za določen čas)
- POTOČNIK Martina bolničar — maser (po sklepu za določen čas)
- ARTIČ Marija čiščenje terapije (sporazumno prekinila del. razm.)

TOZD VZDRŽEVALNA DEJAVNOST

- ŽABERL Franc vodenje energ. in vzdržev. (sporazumno prekinil del. razm.)
- GRIL Angela strojno likanje (umrla) O. M.

Praznujemo delovno

Slovenija

PREDSTAVITEV SLOVENSKE TURISTIČNE PONUDBE V MÜNCHNU

V zadnjih dneh januarja je bila organizirana v Münchnu v hotelu Penta naslovna prireditev. Predstavitev je obsegala klasično turistično ponudbo regij, ponudbo živilske industrije in nekaterih proizvodov za široko potrošnjo. V vseh dneh je bila prireditev popestrjena s kulturnimi nastopi in s športnimi tekmovanji naših društev.

Tem vsemu so dajali neposredni razgovori slovenskih gospodarstvenikov z bavarskimi in tiskovne konference. Velik odmev so imeli dnevi slovenske kulinarike in specialitet v hotelu Penta. Zaključna prireditev z imenom „Slovenska noč“ je bila uprizorjena v olimpijski hali. Program so popestrili prvaki slovenske estradne glasbe s pevci in, seveda, nepogrešljivi kvintet Avsenik.

Prireditvi je dalo poseben pečat srečanje med Bavarskim predsednikom J. Straussem in predsednikom IS Slovenije tov. Dušanom Šinigojem.

Zdraviliška ponudba Slovenije, ki jo je organizirala Poslovna skupnost slovenskih naravnih zdravilišč, je vsebovala besedne in video predstave o naših zdraviliščih. Spontano so novinarji povpraševali tudi za pogoje zdravljenja v Rogaški Slatini. Prisotnih je bilo okoli 30 interesentov novinarjev. Beseda o zdraviliščih je tekla že na otvoritveni tiskovni konferenci. Poleg tega je imela uprava Zdravilišča Dobrna še razgovore s svojimi obiskovalci, ki jih je organiziral njihov tamkajšnji organizator potovanja. Na prezentaciji slovenskih zdravilišč je bilo dosti vprašanj o Rogaški

Slatini. Suvereno in v zadovoljstvu prisotnih je o tem predaval in pojasnjeval tovariš dr. prof. Zaveršnik.

Še poskus ocene uspešnosti predstavitve: Poznavalci trde, da ji lanska na Dunaju še zdaleč ni bila par. Bavarska in München sta ogromen rezervoar turističnih kupcev iz premožnejših družbenih slojev v ZR Nemčiji. Zato „podobnih napadov“ tudi ne manjka s strani konkurenčnih držav.

Izložbe našega (skromnega po asortimanu) blaga so bile v predverju hotela okusno prirejene. Tudi konference in prigrizki ob pavzah, na katerih pa je sodelovalo vsaj pol naših udeležencev. Znanje nemškega jezika nekaterih naših tamkaj akreditiranih zastopnikov je sila revno. Nekateri govorniki bi napravili boljši vtis in uslugo svoji državi, če bi svoje referate podali v enem izmed jugoslovanskih uradnih jezikov, saj je bil zagotovljen simultani prevod.

Med pavzo me je nagovorila neka nemška turistka. Letos bo že tretjič prišla v Rogaško Slatino.

„Vse lepo in prav“, mi je rekla. „Zdravniki, hoteli, čudodelne zdravilne vode in okolica,“ je nadaljevala. „Vendar vam nekaj zamerim. Ko v vašo deželo pripotujete z vlakom, preseadaš na avtobuse in dospješ na cilj: nikjer nosača ali postreščka. Z možem sva že v letih in težko prenašava kovčke. Ne razumem tega, ko pa se vendar ubadate s problemom nezaposlenosti.“

Pa še res je. Tega se navadno spomnimo, ko nas v tujini oblegajo nosači in taksisti.

S. Čujež

TEŽAVE V SAVI IN NIZKE TEMPERATURE

Nizke temperature, kakršne so bile v tej zimi, ne pomnijo že 50 let. Morda je tudi to vzrok, da smo jo pričakali nepripravljeni, zato pa so posledice toliko večje.

Hotelski kompleks Sava obratuje tretje leto in iz bilance lahko ugotovimo, da dosega že solidne poslovne rezultate. Zaradi preštevilnih napak v objektu glede funkcionalnosti, ki niso bile odpravljene v samem projektu (na papirju), pa mora biti opravljena prenekateri delovna ura, ki bi ji mnogi nepoznavalci samega objekta oporekali, češ da ni potrebna. Zato je smiselno, da na kratko opišem težave, s katerimi se ubadamo ob delu vsak dan, izhajajo pa iz nesmotrnosti ob koordinaciji potrjevanja projekta:

- dostop do hotela z osebnim avtomobilom je neprimeren;
- parkirni prostor ne zadostuje niti za polovico kapacitete hotela;
- sprejemni prostor-recepcija ne zagotavlja pregleda nad prihodom gosta v hotel;
- sistem funkcioniranja dvigal omogoča nekontrolirano gibanje oseb v hotelskem delu;
- potrošni mesti kava bar in aperitiv bar sta prehodni prostor, kar njune goste zelo moti, onemogoča pa normalno izkoriščanje teh prostorov;
- stranišča, namenjena restavracijskem prostoru, so preveč oddaljena in izven restavracijskega prostora, tako da jih gost zelo težko najde ob prireditvah pa to povzroča večje težave

pri kontroli vstopa; povezave poti kuhinja – restavracija onemogoča pravočasno postrežbo in zagotavljanje tople hrane gostom; predvsem so te težave prisotne v drugem delu restavracije, ki je bolj oddaljen;

- v kuhinji je izdajni pult preveč oddaljen od termičnih elementov;
- pomivalnici črne in bele posode po kapaciteti nista usklajeni s kapaciteto kuhinje, kar velja tudi za skladišča in hladilnice prav tako je kapaciteta restavracijskega prostora manjša kot je možno število gostov v hotelskih sobah kompleksa Sava;
- rampa za dovoz in odvoz materiala ne ustreza nekaterim normam, je brez vrat, ki bi onemogočala pretok mrzlega zraka v sam prostor rampe.

Nadalje pa velika temperaturna razlika povzroča močan prepih po personalnem hodniku v kuhinjo in restavracijo. Kaj to pomeni za osebje ki prinaša z rampe živila v prostore, si lahko samo mislimo. Še je podobnih stvari, ki nam povzročajo težave. Nekaj teh se bo dalo odpraviti, vendar pa se vselej pojavi vprašanje denarja. Res je, šlo ga bo precej več, kot če bi te zahteve upoštevali že pri investiciji, kljub temu pa bomo morali vsaj nekatere od napak nujno odpraviti.

Datum 2. 1. '85 bi lahko bil zapisan v hotelu Sava, pa ne samo tukaj, ampak še v marsikaterem časopisu s črkami, katere bi lahko zelo negativno vplivale na nadaljnji obisk gostov našega zdravilišča.

Posebni aranžmaji, ki so jih gosti koristili pri nas preko Novega leta so se v glavnem zaključili s kosilom 2. 1. Ko so gosti s kosilom že končali, ob 13,30 je v polovici restavracije s stropa začelo „deževati“. V vsem drugem delu restavracije je začela s stropa teči voda na mize in na tla. Ko smo poklicali vzdrževalce, smo ugotovili, da so zmrznili trije elementi klima naprave v podpostaji in je ventilacija v kanale vlekla namesto toplega zraka vodo, ki pa je na stikih kanalov tekla v prostor restavracije. Elemente klima naprave smo dali v popravilo, upamo pa da bodo kmalu popravljeni in vrnjeni, kajti tako v kuhinji kot v restavraciji so se pogoji za delo s tem bistveno poslabšali. Ventilacija sicer funkcionira, vendar brez klima naprave povzroča v prostoru restavracije prepih. V kuhinji, predvsem v prostoru pomivalnice pa se nabira para in na stropu kondenzna voda, ki kaplja nato nazaj v prostor.

V pomivalnici črne posode pa je vsled še neugotovljenih vzrokov s stropa padla termooizolacija ki je bila narejena s cca 8 cm debelih kombi plošč. Ali je kriva izvedba, vlaga ali zima, se bo še ugotovilo. Zaradi zime pa so imeli težave tudi naši gosti. Predvsem se je to pokazalo 2. 1., ko je bil močnejši odhod gostov, večina avtomobilov pa nikakor ni hotela v pogon.

Za prihodnjo zimo se bomo prav gotovo morali boljše pripraviti, želimo pa, da se v tolikšni meri ne bi zopet ponovila

J. S.

Dokument, ki obeta in ohrabruje

Teza o nalogah Zveze Komunistov pri izvrševanju dolgoročnega programa stabilizacije v turizmu so edinstven akt, ki ga je za to gospodarsko vejo sestavil najvišji politični organ. Hkrati je to tudi priznanje, da se na tem področju oziroma v tej veji nahajajo številne doslej nezadostno izkoriščene prednosti, ki jih ima družba na pozitivni strani bilance in bodo pomagali pripeljati stabilizacijo v zelene okvire.

Teze so analitične in navajajo na sprožitev akcije nat širokem področju. Program je dolgoročen, ker ni mogoče v kratkem roku izvršiti že zamujeno ali pa celo preskočiti nekatere bistvene elemente, kot so: osveščenost ljudi, izgradnja baze in njene infrastrukture in še kaj. Projekcije oziroma cilj 4,5 milijarde USA dol. na koncu leta 1990 je vzpodbudna. Njena realizacija bo povzročila vidne kakovostne premike v deželi, olajšala breme odplačevanja zunanjih dolgov in pripomogla k uravnovešanju plačilne bilance.

Naloge so dolgoročne. Cilji pa bi bili obsojeni na propad, če bo program izvenel v stilu muhe enodnevnice. Današnja in naslednje razprave naj se omejijo od v zadnjih 20 ali 25 letih znanih melodij o jugoslovanskem turizmu, kot n.pr.: absorpcija proste delovne sile v pasivnih regijah, multiplikativnost turistične devize, devizni efekt; izvoz in prednost storitev, ki se opravi doma in absorbira številne proizvode, ki jih ne najdemo v nobenih izvoznih listah, realizira prodajno ceno, ki vsebuje vse prispevke domače tržne cene; o nizki akumulativnosti slovenskega turističnega gospodarstva, o alienaciji deviz delavcev v turizmu, o selitvi kadrov z višjim znanjem v druge gospodarske veje, o socialni ogroženosti delavcev v gostinstvu in turizmu vsled sezonskega značaja zaposlitve, o nizki tujski izvenpenzijski potrošnji itd.

Izhajati moramo iz spoznanja, da je turizem ekonomska dejavnost, ki ustvarja svoj turistični proizvod na ogromnem prostoru, da je ta dejavnost pogojena s visoko stopnjo kooperativnosti vseh vrst v družbeni proizvodni bazi v dejavnosti njene nadgradnje.

Če je temu tako, je treba nujno menjati nekatere naše ustaljene poglede na planiranje in omogočiti združevanje oziroma prelivanje presežnega dela z dohodkovnimi odnosi za izgradnjo turistične materialne baze in njene infrastrukture.

ZK je že zavzela pozitivno stališče do udeležbe inozemskega kapitala v investicijske objekte združenega dela. Kazno je, da na tem področju že močno zaostajamo za aktivnostjo v državah realnega socializma. Če se pri obeh poprej omenjenih možnostih uporabe akumulacije ne bomo primerno organizirali, bodo teze in programi malovredna papirna deklaracija.

Akumulativnost slovenskega turističnega gospodarstva iz enega leta ne zadošča za izgradnjo srednje velikega hotela.

Smo dežela velikih, vendar uspavanih turističnih virov v turizmu. Tako nas ocenjujejo ekonomisti doma in v tujini. Slednji pripisujejo vse težave odsotnosti privatne iniciative. Zakaj n.pr. klasična in razvita industrijska država Avstria, ki ima v primerjavi z Jugoslavijo tretjino prebivalstva in prav toliko površine državnega ozemlja — doseže šestkrat večji devizni priliv iz turizma kot Jugoslavija! Še bolj zgovoren je podatek, da je njen devizni priliv iz turizma daleč pred vrednostjo njenega industrijskega izvoza.

Vse to kaže, da je treba v delegatski bazi vzpodbuditi spoznanje, da bosta razvita turistična baza in primerna organiziranost tozdov, družbene nadgradnje in asociacij, že v najkrajšem času dajali boljše učinke, ki bodo lajšali startne pozicije in izvozne naloge naših industrijskih proizvajalcev. Devizni efekt 90 je porok za to. Znano je, da mnoge naše izvozne organizacije oziroma panoge ne dosegajo niti polovice tega, pri mnogih pa je enak ničli ali pa so v rdečih številkah.

Turistični proizvod se ne izčrpa v hotelski in turistično posredovalni dejavnosti. Oba sta sicer nujni pri valorizaciji prirodnih in zgodovinskih virov — nista pa edini. Trgovina in ponudba industrijskega blaga sta v strukturi realizacije s strani turistov na stopnji, ki je blago rečeno — nepomembna. Še neugodnejše je stanje v vseh zvrsteh prometa, komunalne ureditve in podobno. V evidentiranje njihovega celotnega prihodka bi bilo treba vgraditi elemente, ki bodo stimulirali prodajo. Če je tačas to bon ali ček NB — pa naj bo v prihodnjem obdobju.

Dajmo priložnost drobnim proizvajalcem ter njihovim sredstvom in znanju. Še prej pa se otresimo preživelih ocen, češ da je v teh zametek postopnega likvidiranja socialističnih ekonomskih odnosov. Samoupravna družba ima dovolj močne vzvode in instrumente za odvzem rente in da onemogoči bohotenje zasebnega bogatstva in razvoj izriščevalskih odnosov.

Naslednji element, ki lahko odločilno krepki izgradnjo turistične baze in stimulira vlaganje sredstev vanjo, je v sodobnejših bančnih in fiskalnih odnosih. Poznamo v svetu mnoge puste in nekoristne pokrajine (v Španiji, juž. Italiji, Tunisu itd), kjer so v preteklih desetletjih natele bujne turistične aglomeracije, ki dajejo zaslužek milijonom prebivalcev in večajo do 10 krat narodni dohodek. Ni šlo spočetka brez odrekanj v obliki obrstne mere, moratorija na kredite, državne iniciative in stimulacij kot so oprostitev davščin itd.

Tudi te oblike je treba v programih aktivirati.

Turistično gospodarstvo zaposluje okoli 190.000 delavcev v SFRJ. Udeležba v družbenem proizvodu ni adekvatna deviznemu prilivu. Metodologija izračuna deviznega priliva v marsičem

devalvira dejanski dolarski priliv. Če temu dodamo še črno menjavo, lahko z vso gotovostjo trdimo, da smo že doslej ustvarjali 2 do 2,5 milijardi dolarjev iz turizma. Da bi dosegli projekcijo 4,5 milijarde dolarjev, je eden bistvenih pogojev — sprememba naziranja o turizmu pri prebivalstvu. Pričenja se s turistično vzgojo v šolah.

Močan povezovalni činitelj, mobilizator in vzgojitelj je turistična društvena organizacija. Imamo zavidljivo in številno ljubiteljsko društveno organizacijo. Da bi svojo nalogo še boljše opravljala, ji je treba dati družbeno veljavo in materialna sredstva. V šolske programe in v programe krajevnih skupnosti je treba vtakati temu o turizmu kot socialno ekonomskem faktorju.

Slovenija ima v svojih zdraviliščih dobro bazo, saj so moderno opremljena in delo oplemeniteno z visokim kvalifikacijskim sestavom. Realne izgleda za prodajo na tujem imajo zdravilišča predvsem, ker vlada v zunanjih zdraviliščih občutna kriza.

V prid temu govore naslednji činitelji:

Ležimo v neposredni bližini emitivnih dežel v srednji Evropi; obiskovalci so praviloma starejša generacija, ki je materialno oskrbljena;

ponujamo izredno konkurenčne cene; devizni učinki nam omogočajo dohodkovno povezavo z industrijo; penzijsko potrošnjo dopolnjuje še 50 % zdravstvena potrošnja, prirodni faktor (vode, blata itd) je v fazi poglobljenih znanstvenih raziskav, ki se dopolnjujejo in bodo vedno bolj pripomogle k oplemenitvi klasičnih zdraviliških programov.

S. Čujež

STABILIZACIJSKA PRIZADEVANJA PO DOMAČE . . . . .

Pogovor med dvema natakarkjema:

„Francelj, po kakšni ceni bova pa danes prodajala vino?“ pomenljivo vpraša Miha svojega delovnega tovariša in zgovorno proti družbi, ki jo očitno ne tarejo pretirane materialne skrbi.

„Ja, mislim, da bi bila po 450 dinarjev za liter kar primerna cena,“ odgovori Francelj.

Rečeno-storjeno. Vsa ponosna na svojo pogruntacijo sta uresničila dogovor, prepričana, da tako pomembno prispevata k našim skupnim ustalitvenim prizadevanjem. Kam z izkupičkom, pa tako ni pomembno — saj je vse naše.

In tãko sta se grela ob svoji iznajdljivosti vse do seje disciplinske komisije, ki pa je bila začuda popolnoma drugačnega mnenja. Užaljena in globoko prizadeta sta ugotovila, da ni nič čudnega, če uresničujemo stabilizacijske cilje tako počasi, ko pa nekateri izničijo tako obetajoče dosežke . . . . .

D. J.

Kaznovani so grešniki . . . grehi so ostali.

Delo disciplinske komisije v letu 1985

Skupna disciplinska komisija Zdravilišča je v letu 1984 zasedala 8-krat in pri tem obravnavala 46 zahtevkov za uvedbo disciplinskega postopka, pri čemer je bila 1 delavka obravnavana dvakrat.

Izrečeni so bili naslednji ukrepi:

TOZD Zdraviliška dejavnost

8-krat prenehanje delovnega razmerja
4-krat prenehanje delovnega razmerja pogojno za 1 leto
2-krat prenehanje delovnega razmerja pogojno za 6 mesecev
10-krat premestitev na druga dela in naloge za dobo 1 leta
1-krat premestitev na druga dela in naloge za dobo 6 mesecev
9-krat javni opomin
7-krat opomin
4 delavci so bili oproščeni odgovornosti za očitano kršitev delovnih obveznosti
1 delavec je bil oproščen materialne odgovornosti
2 zahtevka sta bila zavrjena, ker sta zastarala.

TOZD Polnilnica

1-krat prenehanje delovnega razmerja
2-krat javni opomin
1-krat opomin
1 delavec je bil oproščen odgovornosti za očitano kršitev delovne obveznosti
1 zahtevek je bil zavrjen, ker je zastaral.

TOZD Vzdrževalna dejavnost

1-krat opomin

ZAKON JE TREBA SPOŠTOVATI

„Tovariš, radarska kontrola cestnega prometa! Vozili ste z brzino 55 km, dovoljeno je le 50 km. Mandatno vas kaznujem s 300 dinarjev.“

Ni kaj. Prav mi je. Boš pa za naprej bolj natančno gledal v brzinomer, sem si mislil in plačal kazen. Bilo je pri polnilnici.

V oporek temu pa na cesti od črpalke do Podplata in po obvoznici skozi Ratanško vas drvijo Kawasaki-ji, Honde, BMW z blazno brzino vsaj 180 km. Ne vem, če je že bil kateri od teh dirkačev deležen miličnikove ugotovitve.

„Natakarica Micka Kovačeva je kriva, ker je storila hud prekršek s tem, ko je vinjeni osebi postregla s steklenico piva“, glasi razsodba sodnika za prekrške. Prav je tako. Zakon prepoveduje točenje alkoholnih pijač vinjenim osebam v javnih lokalih.

Skupina razgrajačev je pri natakari Micki Kovačevi v vsesplošnem pretepu razbila inventarja za okroglo pet starih milijonov. Tudi zato, ker jim je odrekla postrežbo z alkoholno pijačo. Čez leto ali nekaj pozneje bodo razgrajači morda kaznovani. Micka Kovačeva tudi. Ker bo morala iz svojega dohodka poravnati škodo, ker ne bo mogoče ugotoviti krivcev zanj.

Glavne zverine iz Koprivnih Senožetov: medved, jazbec, lisjak, podlasica in dihurji so rjovel in kazali zobe srni. Vzrok? Ker jim vsled slabe letine ni odrajtala vse pašnine in prevžitka. „Koža ji je treba odreti“ so sklenili.

Ni kaj. Obljubo je treba držati.

Marljive živali iz Koprivnih Senožeti pa potrpežljivo čakajo na krmilnik, za katerega že več let zbirajo suhe hruške, koreninice, med, želod. Pa ne bo nič precej. Pašnina je šla v druga lovišča. Tako so odločile odgovorne zveri. Za krmilnik pa bo treba še naprej zbirati še več suhih hrušk, koreninic, želoda . . .

S. Čujež

DŠI '84

V preteklem letu 1984 smo se športniki Zdravilišča slabše odrezali kot v prejšnjih letih. V okviru delavskih športnih iger občine Šmarje smo zasedli šesto mesto in to vse na račun neudeležbe na posameznih tekmovanjih. Nismo se udeležili iger pri naslednjih panogah: šah, namizni tenis, balinanje, kros, plavanje in odbojka.

Dosegli pa smo naslednje rezultate:

KEGLJANJE	1. mesto
MALI NOGOMET	2. mesto
RIBOLOV	2. mesto
KOŠARKA	2. mesto
ZRAČNA PUŠKA	8. mesto
TENIS	7. mesto

S temi rezultati in z odsotnostjo žensk v našem športu se ne smemo nikakor zadovoljiti. V letu 1985 bo potrebno veliko več angažiranosti nas vseh, kakor tudi sindikalnih delavcev, saj se te igre odvijajo v okviru sindikalne dejavnosti.

PROGRAM DŠI '85

Šah	10. feb.	Plavanje	september
Kegljanje	feb. mar.	Atle.—kros	sep.
Namizni tenis	marec	Rokomet	oktober
Streljanje	april	Košarka	november
Mali nogomet	maj	Odbojka	december
Ribolov	maj		
Balinanje	junij		
Tenis	junij		
Pohod	1. maj Boč		
Kolesarjenje	26. maj maraton Kozjansko		
	8. september celjski maraton.		

SREČANJE BRATSTVA IN PRIJATELSTVA ZSS . . . . SSH

V soboto je bil v DOĀAM zaključek 23. srečanj bratstva in prijateljstva enajstih občinskih svetov zveze sindikatov Slovenije in Hrvaške. Nosilec teh srečanj je bil v letu 1984 obč. svet ZSS Maribor — Tezno.

Bil je zaključek celotnega plodnega sodelovanja delavcev iz občin Ptuj, Varaždin, Čakovec, Ormož, Koprivnica, Slovenska Bistrica, Krapina, Maribor-Tezno, Pregrada, Lendava in Šmarje pri Jelšah, na področju kulture, športa, civilne zaščite, gospodarstva itd.

Svečanost tega zaključka in pomembnosti sodelovanja ter tkanja pristnih vezi med narodom Slovenije in Hrvaške sta s svojo prisotnostjo potrdila tudi predsednika Zveze sindikatov Slovenije in Saveza sindikata Hrvaške.

Na tej svečani seji se je srečanju pridružil dvanajsti član-občine Ivanec. Občinski svet ZSS Maribor-Tezno pa je predal simbol nosilca srečanj: stol z vgraviranimi imeni občin nosilcu Srečanj '85, obč. svetu SSH Krapina. Iz naše občine smo se udeleževali raznih manifestacij na vseh začrtanih področjih sodelovanja. Bili smo tudi gostitelji drugim. Za uspešno sodelovanje v srečanjih 84 sta prejela pismeno priznanje s plaketo Zdraviliški moški pevski zbor in predsednik Obč. sveta ZSS Šmarje tov. Zlatko Hohneč.

H. J.

„TRETJI ČLOVEK“

iz kina

(enkrat za spremembo v domačem žargonu)

Mislím, de ga ni treba ekstra predstavljati, ko ga pa tak fsi poznamo. Pa ni mi rečti, de ga na sliki niste spoznali. Se je zmir glihn, tuoti naš Franček. Ja, zagje cajte je še malo duol vzeu. Pa mu to neč ne škodi pravi — še hasne mu. To pa zatou, ko je zmir dobre vole makr mu tu patam kaj zdravje ponagaja.

Dobra vola je pou zdravja — pravijo tudi v Domi upokojencof, ko večkrat kovo pogrunta.
PA SI BIU TI ŽE PRET TAK, AL SE TI JE TO FSLUŽBI OTRPLO?

Franček:

Aja, že fšoli sn biu zmir za hece. Se fčasih sploh niso hteli iti na izlet, či ni blo mene polek. Pale vvojski. To so mi tak „apšit“ naredli, de ga ne bom nikuol pozabo.

KMAL PO VOJSKI SI PA ZAČEU PR KINI, NI?

Franček:

Ja, že leta 1964. Od tedi pa skous, še nes.(od 1964 pa do 1973 honorarno) PRAVIJO VLADA SE MEJA, NAROD PA OSTANE. PR TEBE SE JE TO ŽE DRUGIČ ZGODILO. PRVIČ NA SAM ROJSTNI DEN — KO TO SPREJEMLEŠ?

Franček:

Ja, či gledam fslužbi . . . lahko fskemu rečem de je zdej stokrat, kuoga sto . . . taužntkrat bolše. Se mam dvakrat večo plačo. To je pa tisto, ka človeka narbol razveseli. Jejzus, pa še gvant sn dobo. Zdej sn se ga že navado. Od kraja sn se pa skos pucau po hlačah, keda sn dol po tistih „štrafnah“ pogledau.

Ka se pa prvega datuma tiče, gre zasluga ateki pa mami. Lehko sn samo ponosn, de sta to tak faj n splanirala. Onadva sta tudi lahko bla srečna de sta fkup dobila novo vlado, no novega člana družine. Trekega otroka, pa prvega sina. Sploh pa . . . jezusna, to tudi lahko napišeš. Fcelem živleji me spremla TROJKA.

Či pogledamo rojstni datum, to je 333. den vleti 1943.

„Ajnrkau“ sn 23. 3. 1963. ven pa šou 13. 8. 1963., ko so mi našli dve rane na želoci.

Pol sn pa reko bom pa še špilati na trojko začeu. Pa sn začeu. Dvakrat zaredoma sn kupo ekspres srečke, pa nič. Trekič je pa celi miljon pau. Ja, stari . . . de nebo faušije. Zdej pa še LOTO špilam. Zmir na tri.

ZDEJ TI BOM PA ŠE JES ENO Povedau. TUDI NA TRI. MOJA OMA, KO MI JE ŽE TUDI OD TEBE PRAVLA JE FPRVEM, TI SI PA BAJE FTRETEM ŠTOKI'

Franček:

Porka duš, pa res. To se še pa jes nisl zrajtau.

„ KA NAM LEHKO ŠE O KINI POVEŠ? SI KEDA MUE KAK ZANIMIF SLUČAJ, KOVE PROBLEME, KOVO PANIKO? OD PUBLIKE TUD ŽIHR KAKO REČEŠ.

Franček:

Ti, tou pa ni! nikuol ni blo problemof. Jes se držim tega, de lepa beseda zmir lepo mesto najde. Zmir sn s fsemi prijazn. Pale panike ni blo. Edino ko je bil potres smo se fsi malo fstrašli. Pa se je fse faj n steklo. Publika pa sej veš. V glavnem sđ gosti, pa par domačih. Edino ob sobotah pa nedelah je več domačih. V glavnem mladine. Joj, fčasih je blo po 450 ljudi. To smo stole fkup vlačli ko nori. Zdej je pa fse televizija pobrala. A PODNASLOVI NIČ NE FPLIVLEJO?

Franček:

Mislím de še ni. Mrbit bo še mej prometa, ko so v glavnem gosti. — Ja, Franček . . . čisto fsemu se pa tudi ne moreš odpovedati za toti gnar. PA KO SMO PR GOSTAH . . . SI MEU TUDI KEDA KAKE BOL POMEMBNE?

Franček:

Sevede! Od res pomembnih bi reko de so bli Zvone Dragan, pa Sergej Krajger. Pale od dole, samo gdo bi se fseh zrajtau. Z Draganom sma si še dobra prjatla. To ti je faj n človek . . . IMAŠ KAK HOBI, KA TE POSEBNO VESELI?

Franček: Narbol sn srečn, či je zastopstvo fkoletivi, či je pouna dvorana . . . hobi mam pa tudi. Značke zberam. Jih že mam ne dvažužnt.

KA BI TE ŠE FPRAŠAU? BAJE SI MEU ŽE INTERVJU ZA RADIO ŠMARJÉ, CELJSKI TEDNIK . . . NE BI TE RAD PONAVALAU. STEM, DE SI DVOJČEK Z JUGOSLAVIJO SI RATAU STRAŠEK POPULARN.

Franček:

Ti, veš kuoga! Jes nisl za nikakvo popularnost. Mene so že radi tega hteli nevem ker fse za intervju, pa nisl hteu. Za Tednik pa za Radio so me pa malo na finto dobili.

Ja Franček, to sn tudi slišau. Zato sn te jes tudi malenkost na finto, malo

sn pa računau na kolegijalnost — zdaj ko delama pod isto streho.

Pa ne zameri, prosim.

Ne zamerite mi tudi bralci „VRELCÉV“, če sem se „poslužil“ zgolj dialekta. Smo pač Slatnčani. Če bo pa Franček kdaj prišel tudi na TV, ali pa morda celo na celuloidni trak(zakaj pa ne, saj dela vendar pri KINU), bodo pa že poskrbeli za pravilne podnaslove.

Na koncu sporočamo vsem ljubiteljem dobrih filmov, da je KINO ZDRAVILIŠČA za letošnje leto pripravil Filmsko gledališče oziroma abonma. Videli boste 11 uspešnic za ceno 500 din. Prędstave bodo enkrat ob ponedeljkih (in to zvečer)

Sporod filmov za filmsko gledališče;

18. februar — KOBILARNA — mađarska drama
18. marec — APOKALIPSA DANES — ameriški vojni film
15. april — ZAJTRK PRI TIFANIJU — ameriška drama
13. maj — MEFISTO — mađarska drama
17. junij — KDO SE BOJI VIRGINIJE WOOLF — amer. drama
15. julij — Zakaj ste me obsodili na življ. — ameriška drama
12. avgust — BRUBAKER — ameriška drama
16. september — JUŽNJAŠKA UTEHA — ameriška drama
14. oktober — RDEČI BOOGIE (ali KAJ TI JE DEKLICA) — domača drama
25. november — PASJI SINOVI — amer. komedija
16. december — SEDMI PEČAT —

MALI OGLASI

JUSTIN FRANČIŠKA EFS

Prodám dobro ohranjeno otroško posteljico, belo, z jogijem. Cena 5.000,00 din

KOTNIK MILOJKA EFS

Prodám globok otroški voziček, malo rabljen, cena 5.000,00 din

Nalov v uredništvu

VRELCI — glasilo delavcev Zdravilišča Rogška Slatina, izdajajo ga delavski sveti vseh TOZD in SDS Zdravilišča Izhaja mesečno v nakladi 1500 izvodov in ga prejemajo vsi člani delovne skupnosti brezplačno. Ureja ga uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik: Božo Kolar, tehnični urednik Anton Slivnik, lektor Vlado Kern. Tisk: „Papirkonfekcija“ Krško. Glasilo je oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov na osnovi mnenja republiškega sekretarja za informacije št. 421/72.